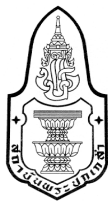

หลักสูตรวุฒิปัตร์

“การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รุ่นที่ 2”

จัดโดย

สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา

“การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รุ่นที่ 2”

1. หลักการและเหตุผล

เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ปะทุขึ้นอย่างรุนแรงและส่งผลกระทบต่อเนื่องมาจนย่างเข้าปีที่ 9 ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งต่อร่างกายและจิตใจของผู้เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหรือประชาชน พุทธหรือมุสลิม โดยจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 จนกระทั่งถึงเดือนมีนาคม 2556 ได้มีเหตุความรุนแรงเกิดขึ้นกว่า 12,000 ครั้ง มีผู้เสียชีวิตกว่า 5,000 ราย และมีผู้บาดเจ็บอีกกว่า 9,000 ราย (ตัวเลขโดยประมาณจากข้อมูลของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้และของหน่วยงานความมั่นคง)

ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล สมาชิกวุฒิสภา นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการทหาร ตำรวจ และพลเรือน ผู้นำศาสนา นักวิชาการ ผู้นำองค์กรพัฒนาเอกชน นักสิทธิมนุษยชน กลุ่มสตรีและเยาวชน นักธุรกิจ ตลอดจนสื่อมวลชนทั้งจากส่วนกลางและในพื้นที่ ต่างพยายามหาแนวทางแก้ไขและทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดเพื่อยุติความรุนแรงและเสริมสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นนี้ มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนานหลายศตวรรษ มีความสลับซับซ้อน และมีผู้เกี่ยวข้องที่หลากหลาย ส่งผลให้มุมมองต่อสภาพปัญหา สาเหตุรากเหง้าของปัญหา และแนวทางการแก้ไขของแต่ละภาคส่วนอาจมีความแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความเชื่อ และทัศนคติของตน ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาคความไม่สงบภายใต้บริบทเช่นนี้ จะอาศัยเพียงภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่งในการปฏิบัติการคงจะประสบความสำเร็จได้ยาก

แนวทางสำคัญหนึ่งที่จะทำให้สังคมเกิดความสันติสุขขึ้นได้จึงต้องเป็นการเปิดพื้นที่พูดคุย (dialogue) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านกระบวนการที่ครอบคลุม (inclusive) กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วน เพราะแม้คนในสังคมจะมีความแตกต่างหลากหลาย แต่หากได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทัศนคติ และประสบการณ์ร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจร่วมกันในประเด็นปัญหา

ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยท้ายที่สุด แนวทางดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลาย เกิดเป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ มีความเท่าเทียมและความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นด้านใดๆ ของกันและกัน

ด้วยเหตุนี้ สถาบันพระปกเกล้า โดยสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล จึงได้จัดหลักสูตรระดับวุฒิบัตร “การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อขยายพื้นที่สันติภาพโดยการเปิดเวทีแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมซึ่งมาจากทุกภาคส่วนของสังคมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างอิสระ ตลอดจนร่วมกันแสวงหาทางออกซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ของทุกฝ่าย อันจะนำไปสู่การทำงานในลักษณะเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างกระบวนการสันติภาพ (peace process) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักการเสริมสร้างสังคมสันติสุข
- 2.2 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ มุมมอง และความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วมศึกษา ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างอิสระและเท่าเทียม
- 2.3 เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจและทัศนคติที่ดีระหว่างผู้เข้าร่วมศึกษาบนพื้นฐานของการมองเห็นความเป็นมนุษย์ของกันและกัน (humanized approach)
- 2.4 เพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำทางความคิดในการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (PeaceNet of Opinion Leaders) สำหรับการทำงานในการร่วมกันแสวงหาทางออกอันเป็นที่ยอมรับมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ของทุกภาคส่วน

3. ข้อพิจารณาเบื้องต้นต่อผู้สมัครเข้ารับการศึกษา

คณะกรรมการดำเนินงานจะเป็นผู้ทำหน้าที่เชิญบุคคลเข้าร่วมศึกษาบนพื้นฐานของความสมัครใจ โดยมีข้อพิจารณาเบื้องต้นดังต่อไปนี้

- 1) มีความสนใจและมุ่งมั่นตั้งใจจริงที่จะเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจิตใจเปิดกว้างพร้อมที่จะทำงานกับคนที่เห็นต่าง และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสม่ำเสมอ
- 2) มีบทบาทสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความไม่สงบและเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสะท้อนความคิดเห็นและมีความเชื่อมโยงไปยังกลุ่มของตนได้ในวงกว้าง ตลอดจนสามารถ

ขยายผลการเรียนรู้และขับเคลื่อนงานเสริมสร้างสันติสุขของสังคมอย่างต่อเนื่องในลักษณะของเครือข่าย ภายหลังจากจบกิจกรรมไปแล้ว

3) ปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทใดบทบาทหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ นักการเมือง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการศาสนา นักการศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้นำสตรี ผู้นำเยาวชน หรือสื่อมวลชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

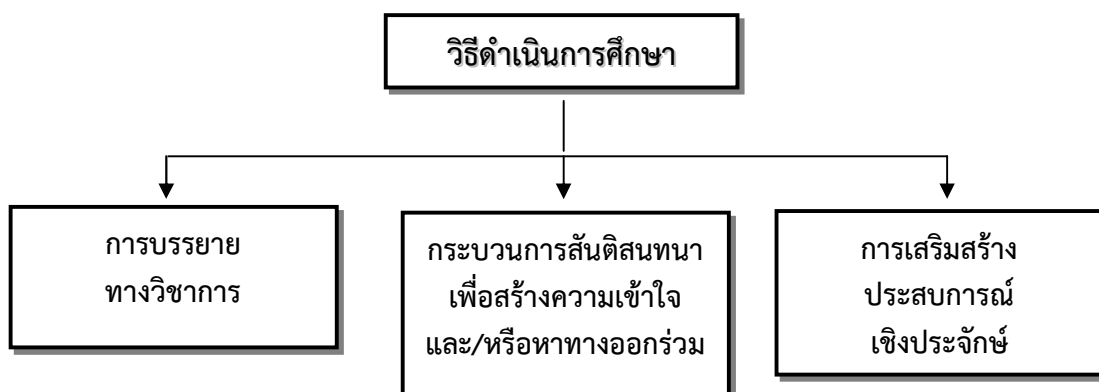
4. คุณสมบัติและองค์ประกอบของนักศึกษา

นักศึกษาจำนวน 30 คน ซึ่งมาจากพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส โดยอาจแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 5 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- 1) **ภาคการเมือง** เช่น ผู้บริหารหรือสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล/ อบต./ อบจ.)
- 2) **ภาครัฐ** เช่น เจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายความมั่นคง (ทหาร – ระดับพันตรีขึ้นไป/ ตำรวจ – ระดับพันตำรวจตรีขึ้นไป) ฝ่ายปกครอง (หัวหน้าหรือรองหัวหน้าส่วนระดับจังหวัด/นายอำเภอ) และฝ่ายการพัฒนา (หัวหน้าหรือรองหัวหน้าส่วนระดับจังหวัดหรือเทียบเท่า)
- 3) **ภาคประชาชน** เช่น กรรมการอิสลามประจำจังหวัด โต๊ะอิหม่าม กรรมการชมรมตาดีกา ระดับจังหวัด กรรมการสมาคมปัญญาชนมุสลิม กรรมการชมรมพระพุทธศาสนา พระกรรมการมูลนิธิ/สมาคมจีน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มสตรีที่ได้รับผลกระทบ ผู้นำเยาวชน ผู้นำองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ หรือสื่อมวลชน
- 4) **ภาควิชาการ** เช่น กรรมการสมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ผู้บริหารโรงเรียน/อูstad) กรรมการสมาคมสถาบันศึกษาปอเนาะจังหวัดชายแดนภาคใต้ (โต๊ะครู) กรรมการสมาพันธ์ครูจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ (โดยเฉพาะฝ่ายกิจการนักศึกษา) หรือนักวิชาการอิสระ
- 5) **บุคคลซึ่งสถาบันพระปกเกล้าเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสังคมสันติสุข**

5. วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการดำเนินการศึกษา จะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การบรรยายทางวิชาการ กระบวนการสันติสนทนาเพื่อสร้างความเข้าใจและ/หรือหาทางออกร่วมกัน และการเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การบรรยายทางวิชาการ

การบรรยายทางวิชาการนี้ จะเป็นการฟังการบรรยายทางวิชาการโดยเน้นที่หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสังคมสันติสุขจากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้มีความรู้และประสบการณ์ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

5.2 กระบวนการสันติสนทนาเพื่อสร้างความเข้าใจและ/หรือหาทางออกร่วมกัน

กระบวนการสันติสนทนา (peace dialogue) นี้ จะเป็นการพูดคุยและรับฟังความคิดเห็น ประสบการณ์ และมุมมองที่แตกต่างหลากหลายระหว่างนักศึกษาที่มาจากภาคส่วนต่างๆด้วยตนเองและกับผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อทำความเข้าใจมุมมองและสร้างควมไว้วางใจระหว่างกัน ซึ่งจำเป็นต้อง ‘เอาใจเขามาใส่ใจเรา’ ด้วย¹ โดยเมื่อเกิดความเข้าใจกันแล้วก็สามารถที่จะนำไปสู่ขั้นตอนของการแสวงหาทางออกที่ลงตัวและยอมรับกันได้ร่วมกันในการสร้างสันติสุขในพื้นที่ได้ต่อไป

5.3 การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์

การเสริมสร้างประสบการณ์เชิงประจักษ์นี้ จะเป็นการลงพื้นที่ดูงานกรณีศึกษาที่ชุมชนมีกระบวนการร่วมสร้างความสันติสุขจนประสบความสำเร็จในการยุติความรุนแรงนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีความมุ่งหมายสำคัญที่จะให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่เรียนรู้กรณีศึกษาความขัดแย้งในบริบทที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างจากกรณีจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้พูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้นำชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในกรณีนั้นๆ อันจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงลึกมากขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับบุคลากรต่างๆในพื้นที่ที่ทางคณะได้เดินทางไป ซึ่งจัดว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในการเสริมสร้างสังคมสันติสุขด้วย

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (2555) “สันติสนทนาในบริบทของความรุนแรงที่ภาคใต้” แปลโดย รอมฎอน บันจอร์ <http://www.deepsouthwatch.org/node/3107>

6. วันเวลา และสถานที่ดำเนินการศึกษา

ระยะเวลา 2 เดือน โดยเรียนทุกวันจันทร์และอังคาร เวลา 09.30 – 16.30 น. ณ โรงแรมซีเอส ปัตตานี ซึ่งช่วงเช้าจะเป็นการรับฟังการบรรยายจากผู้ทรงคุณวุฒิ และช่วงบ่ายจะเป็นกระบวนการสนทนาเพื่อรับฟังมุมมองของกันและกันและ/หรือหาข้อสรุปร่วมกันในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย ในช่วงเช้า

7. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรวุฒิบัตรการเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวนชั่วโมงทั้งสิ้น 96 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 การเรียนการสอนในชั้นเรียน รวม 66 ชั่วโมง

7.1.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี (48 ชั่วโมง)

- 1) ธรรมชาติของความขัดแย้งและแนวทางการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้ง (6 ชม.)
- 2) การวิเคราะห์ความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ (12 ชม.)
- 3) กระบวนการสันติภาพระดับบน (Track I): หลักคิดและแนวทางปฏิบัติ (6 ชม.)
- 4) กระบวนการสันติภาพระดับกลางและระดับฐานราก (Track II-III): หลักคิดและแนวทางปฏิบัติ (6 ชม.)
- 5) การใช้แนวคิดสันติวิธีในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง: ประสบการณ์เปรียบเทียบจากต่างประเทศ (6 ชม.)
- 6) การฝึกปฏิบัติสถานการณ์จำลองกระบวนการสันติภาพ (12 ชม.)

7.1.2 กลุ่มวิชาประเด็นการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธี (18 ชั่วโมง)

7.2 การศึกษาดูงาน รวม 24 ชั่วโมง

7.3 การนำเสนอกิจกรรมการสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวม 6 ชั่วโมง

8. คำอธิบายเนื้อหา

8.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี รวม 7 วิชา (48 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธีจะเป็นกลุ่มวิชาที่นักศึกษาจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาและลักษณะสำคัญของความขัดแย้งและความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทักษะการ

สื่อสารอย่างสันติซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างสันติภาพ แนวคิดพื้นฐานตลอดจนแนวทางปฏิบัติในการสร้างสันติภาพ โดยจะเน้นไปที่การพูดคุยสันติภาพ การไกล่เกลี่ย การเจรจาสันติภาพ บทบาทของภาคประชาสังคม และกระบวนการสันติภาพในภาพกว้าง รวมถึงประสบการณ์เปรียบเทียบการใช้สันติวิธีในพื้นที่ขัดแย้งอื่นๆของโลก

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อผ่านการศึกษาในกลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาจะ

- 1) สามารถอธิบายความเป็นมา สาเหตุรากเหง้า และทางออกที่เป็นไปได้ของความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้จากหลากหลายแง่มุมได้อย่างชัดเจน
- 2) สามารถอธิบายกรอบแนวคิดและแนวทางการนำกระบวนการพูดคุยสันติภาพ การไกล่เกลี่ย และการเจรจาสันติภาพไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงภายใต้บริบทการทำงานของตนเองได้อย่างเป็นระบบ
- 3) เกิดทักษะเบื้องต้นในการสนทนาอย่างสันติเพื่อรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างได้โดยไม่ด่วนตัดสิน

หัวข้อวิชา

1) ธรรมชาติของความขัดแย้งและแนวทางการแปลงเปลี่ยนความขัดแย้ง (6 ชม.)

ศึกษาธรรมชาติของความขัดแย้ง ความหมาย ลักษณะสำคัญ และพลวัตของความขัดแย้งตลอดจนแนวทางการจัดการแก้ไขหรือแปลงเปลี่ยนความขัดแย้งไปสู่สันติภาพ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการทำความเข้าใจกระบวนการสร้างสังคมสันติสุข

2) การวิเคราะห์ความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ (12 ชม.)

ศึกษาแนวทางการวิเคราะห์ความขัดแย้งโดยพิจารณาถึงผู้เกี่ยวข้องหลัก (actors) ประเด็นความต้องการ (issues) ซึ่งเป็นสาเหตุรากเหง้า ประวัติศาสตร์เรื่องเล่า (narratives) และแรงขับเคลื่อน (conflict drivers) ที่ทำให้ความขัดแย้งยืดเยื้อ โดยจะใช้กรณีจังหวัดชายแดนภาคใต้/ปาตานีเป็นกรณีศึกษาหลัก

3) กระบวนการสันติภาพระดับบน (Track I): หลักคิดและแนวทางปฏิบัติ (6 ชม.)

ศึกษาแนวคิดของกระบวนการสันติภาพในภาพรวมและมุ่งเน้นที่ระดับบน โดยใช้แนวทางการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธีผ่านกระบวนการพูดคุยสันติภาพ (dialogue) การอำนวยความสะดวกในการพูดคุย (facilitation) การเจรจา (negotiation) และการไกล่เกลี่ยสันติภาพ (mediation) ซึ่งจะพิจารณาความหมายและความสำคัญในเชิงหลักการทฤษฎี ความเชื่อมโยงและความแตกต่างในเชิงแนวคิดและแนวปฏิบัติของกระบวนการดังกล่าว

ตลอดจนการฝึกปฏิบัติในบทบาทสมมติ (role play) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางที่อาจดำเนินการต่อไปสำหรับกรณีจังหวัดชายแดนภาคใต้/ปาตานี

4) กระบวนการสันติภาพระดับกลางและระดับฐานราก (Track II-III): หลักคิดและแนวทางปฏิบัติ (6 ชม.)

ศึกษาแนวคิดของกระบวนการสันติภาพในระดับกลางและระดับฐานราก โดยพิจารณาในเชิงหลักการทฤษฎี แนวทางและความเป็นไปได้ในการริเริ่มนำหลักการดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การดำรงรักษาและหนุนเสริมกระบวนการให้มีความต่อเนื่อง ตลอดจนการวิเคราะห์ถึงโอกาสและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างทาง

5) การใช้แนวคิดสันติวิธีในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง: ประสบการณ์จากต่างประเทศ (6 ชม.)

ศึกษาแนวทางการใช้แนวคิดสันติวิธีในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างทั้งทางความคิดความเชื่อ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สันติวิธีภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้งรุนแรง ซึ่งจะเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากกรณีความขัดแย้งในต่างประเทศ

6) การฝึกปฏิบัติสถานการณ์จำลองกระบวนการสันติภาพ (12 ชม.)

ฝึกปฏิบัติบทบาทสมมติในสถานการณ์จำลองกระบวนการสันติภาพ โดยจะต้องนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้เข้ากับบทบาทและสถานการณ์ ซึ่งจะเป็นการจำลองสถานการณ์กระบวนการสันติภาพที่มีตัวแสดงเกี่ยวข้องในทุกๆระดับ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตลอดจนมองเห็นพลวัต โอกาส และข้อท้าทายต่างๆในกระบวนการสันติภาพได้อย่างชัดเจน

8.2 กลุ่มวิชาประเด็นการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธี รวม 3 วิชา (18 ชั่วโมง)

กลุ่มวิชาประเด็นการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีเป็นกลุ่มวิชาที่จะศึกษาในประเด็นที่มีนัยสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่นักศึกษาให้ความสนใจและมีความเห็นร่วมกันว่าต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้ ด้วยกระบวนการระดมสมองเพื่อประเมินความสนใจ (need assessment) ซึ่งจะมีการจัดกระบวนการดังกล่าวในช่วงท้ายของกลุ่มวิชาพื้นฐาน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อผ่านการศึกษากลุ่มวิชานี้แล้ว นักศึกษาจะ

- 1) สามารถอธิบายแนวทางการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีในแง่มุมต่างๆ ซึ่งอยู่ในความสนใจของนักศึกษาได้อย่างเป็นชัดเจน
- 2) สามารถกำหนดประเด็นที่จะนำไปการจัดทำเป็นเอกสารแนวทางการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

หัวข้อวิชา

- 1) ประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่
 นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้ร่วมกัน (1) (6 ชม.)
 ศึกษาประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่
 นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้และจัดทำเป็นเอกสารร่วมกัน
- 2) ประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่
 นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้ร่วมกัน (2) (6 ชม.)
 ศึกษาประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่
 นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้และจัดทำเป็นเอกสารร่วมกัน
- 3) ประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่
 นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้ร่วมกัน (3) (6 ชม.)
 ศึกษาประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่
 นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้และจัดทำเป็นเอกสารร่วมกัน

8.3 การศึกษาดูงาน (24 ชั่วโมง)

การศึกษาดูงานจะเป็นการลงพื้นที่เรียนรู้กรณีศึกษาชุมชนมีกระบวนการร่วมสร้างความสันติสุขจนประสบความสำเร็จในการยุติความรุนแรงนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะเน้นไปในประเด็นของลักษณะและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้เกิดสันติสุขขึ้นในชุมชน โดยมีความมุ่งหมายสำคัญที่จะให้นักศึกษาได้ลงพื้นที่เรียนรู้กรณีศึกษาความขัดแย้งในบริบทที่มีทั้งความเหมือนและความแตกต่างจากกรณีจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้พูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้นำชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในกรณีนั้นๆ อันจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงลึกมากขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับบุคลากรต่างๆในพื้นที่ที่ทางคณะได้เดินทางไป ซึ่งจัดว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในการเสริมสร้างสังคมสันติสุขด้วย

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เมื่อผ่านการศึกษาดูงานแล้ว นักศึกษาจะ

- 1) เกิดมุมมองที่หลากหลายและกว้างขวางมากขึ้นในส่วนของคุณลักษณะและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ทำให้เกิดสันติสุขขึ้นในชุมชน
- 2) เห็นคุณค่าและความสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติโดยที่สามารถดำรงรักษาอัตลักษณ์ของตนเองควบคู่ไปกับการยอมรับในอัตลักษณ์ที่แตกต่างของผู้อื่น
- 3) เรียนรู้ทัศนคติและเกิดความเข้าใจระหว่างนักศึกษาด้วยกันเองมากขึ้น อันจะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในอนาคต

9. เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษา

นักศึกษาที่จะได้รับวุฒิปัตร์จากสถาบันพระปกเกล้า จะต้องผ่านเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 9.1 เข้ารับการศึกษาอบรมในหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของระยะเวลาการศึกษารวมทั้งหมด
- 9.2 เข้าร่วมกิจกรรมที่กำหนดในหลักสูตร และปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะวิทยากรในหลักสูตรตลอดการศึกษา
- 9.3 ผ่านการประเมินผลในการนำเสนอกิจกรรมการเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 9.4 ไม่ดำเนินการใด ๆ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของสถาบันพระปกเกล้า

10. ชื่อประกาศนียบัตรและเข็มวิทยฐานะ

เข็มวิทยฐานะระดับวุฒิปัตร์

วุฒิปัตร์การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้

11. ค่าลงทะเบียน

หลักสูตรวุฒิปัตร์ การเสริมสร้างสังคมสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันพระปกเกล้า สามารถเข้ารับการศึกษได้โดยไม่มีค่าลงทะเบียน

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 12.1 นักศึกษาเห็นคุณค่าและความสำคัญของสันติสนทนาและกระบวนการสันติภาพ
- 12.2 ทักษะที่ดีระหว่างผู้เข้าร่วมศึกษาบนพื้นฐานของการมองเห็นความเป็นมนุษย์ของกันและกัน
- 12.3 ความรู้ความเข้าใจในหลักการเสริมสร้างสังคมสันติสุขของนักศึกษา
- 12.4 เครือข่ายผู้นำทางความคิดในการเสริมสร้างสังคมสันติสุข (PeaceNet of Opinion Leaders) สำหรับการทำงานในการร่วมกันแสวงหาทางออก
- 12.5 กิจกรรมการเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นักศึกษาได้ดำเนินการร่วมกัน

(ร่าง) กำหนดการเรียนรู้การสอนหลักสูตร

<p>จันทร์ที่ 21 ต.ค.56</p>	<p>ปฐมนิเทศ: แนะนำภาพรวมหลักสูตร/ กิจกรรม ทำความรู้จักระหว่างนักศึกษารุ่นที่ 1 และ 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ <i>ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า</i> ▪ รศ.ดร.อิสมาแอ อาลี <i>ประธานหลักสูตร</i> ▪ อ.อัสหมัดสมบูนีย์ บัวหลวง <i>ผู้อำนวยการหลักสูตร</i> ▪ อ.นารี เจริญผลพิริยะ <i>รองผู้อำนวยการหลักสูตร</i> ▪ กรรมการหลักสูตรและนักศึกษารุ่น 1
<p>กลุ่มวิชาพื้นฐานความขัดแย้งและสันติวิธี (48 ชั่วโมง)</p>		
<p>อังคารที่ 22 ต.ค.56 09.00-16.30 น.</p>	<p>ธรรมชาติของความขัดแย้งและแนวทางการ แปลงเปลี่ยนความขัดแย้ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อ.นารี เจริญผลพิริยะและคณะ <i>รองผู้อำนวยการหลักสูตร</i>
<p>จันทร์ที่ 28 ต.ค.56 09.00-16.30 น.</p>	<p>การวิเคราะห์ความขัดแย้งจังหวัดชายแดน ภาคใต้อย่างเป็นระบบ (1)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ตัวแสดง ○ จุดยืน-จุดสนใจ-ความกลัว-ความต้องการ พื้นฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อ.นารี เจริญผลพิริยะและคณะ <i>รองผู้อำนวยการหลักสูตร</i>
<p>อังคารที่ 29 ต.ค.56 09.00-16.30 น.</p>	<p>การวิเคราะห์ความขัดแย้งจังหวัดชายแดน ภาคใต้อย่างเป็นระบบ (2)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ แรงขับ ○ เรื่องเล่า (ผ่านวิธีสื่อสารแบบ dialogue) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ อ.นารี เจริญผลพิริยะและคณะ <i>รองผู้อำนวยการหลักสูตร</i>
<p>จันทร์ที่ 4 พ.ย.56 09.00-16.30 น.</p>	<p>กระบวนการสันติภาพระดับบน (Track I): หลักคิดและแนวทางปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ การพูดคุยสันติภาพ (dialogue) และ การอำนวยความสะดวกในการพูดคุย (facilitation) ○ การเจรจา (negotiation) และ การไกล่เกลี่ย (Mediation) ○ การฝึกปฏิบัติการเจรจาและการไกล่เกลี่ย 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dr.Norbert Ropers <i>ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี</i> ▪ พลตรี ทรงวิทย์ หนูนุกัถี <i>ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์</i> ▪ แพทย์หญิง เพชรดาว โต๊ะมีนา <i>ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพจิตที่ 16 กรมสุขภาพจิต</i>

<p>19.00-21.30 น.</p>	<p>บอกเล่าความรู้สึกบนโต๊ะพูดคุยสันติภาพ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ พลตรี นักรบ บุญบัวทอง รองผู้อำนวยการศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 5 กอ.รมน. ■ ผศ.ดร.ศรีสมภาพ จิตรภิรมย์ศรี ผู้อำนวยการศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ ■ นายอัศโตรา โต๊ะราแม ผู้สื่อข่าวอาวุโสหนังสือพิมพ์อูตซันมาเลเซีย ■ นางจิราพร บุณนาค อดีตรองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
<p>อังคารที่ 5 พ.ย.56 09.00-16.30 น.</p>	<p>กระบวนการสันติภาพระดับกลางและระดับฐานราก (Track II-III): หลักคิดและแนวทางปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ การขับเคลื่อนทางสังคม ○ การสร้างเครือข่ายหนุนเสริมกระบวนการสันติภาพ (safety net) ○ กิจกรรม – “เราอยู่ตรงไหนของกระบวนการสันติภาพ แล้วเราควรจะทำอะไร?” 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Dr.Norbert Ropers ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ■ พลเอก เอกชัย ศรีวิลาศ ผู้อำนวยการสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า ■ อ.แวรอมลี แวบูละ ผู้ประสานงานเครือข่ายชุมชนศรัทธา ■ อ.ประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ ประธานสภาประชาสังคมชายแดนใต้ ■ นายมุฮัมมัดอายุบ ปาทาน บรรณาธิการอาวุโส ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้
<p>จันทร์ที่ 11 พ.ย.56 09.00-16.30 น.</p>	<p>การใช้แนวคิดสันติวิธีในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง: ประสบการณ์จากต่างประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ กิจกรรม – “ปัจจัยอะไรของกรณีต่างประเทศที่ทำให้การอยู่ร่วมกันนั้นเป็นไปได้ แล้วกรณีของเรามีปัจจัยดังกล่าวหรือไม่อย่างไร?” 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Dr. Kamarulzaman Askandar อาจารย์ประจำ Universiti Sains Malaysia (USM) ■ Mr.Juha Christensen ผู้อำนวยการ PACTA ■ Mr.Salai Issac Khan ผู้อำนวยการ Gender Development Initiative
<p>อังคารที่ 12 พ.ย.56 09.00-16.30 น.</p>	<p>การสร้างเครือข่ายหนุนเสริมกระบวนการสันติภาพ</p> <p>เราต้องการเรียนรู้อะไรเพิ่มเติม?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ นักศึกษารุ่นที่ 1 และ 2 ■ นักศึกษา

วันที่ 17-20 พ.ย.56	ศึกษาดูงานจังหวัดอาแจะห์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	
กลุ่มวิชาประเด็นการสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธี (18 ชั่วโมง)		
จันทร์ที่ 25 พ.ย.56 09.00-16.30 น.	ประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่ นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้ร่วมกัน (1)	
อังคารที่ 26 พ.ย.56 09.00-16.30 น.	ประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่ นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้ร่วมกัน (2)	
วันที่ 2-3 ธ.ค.56	(งดเรียน) จัดทำแผนกิจกรรมการหนุนเสริมกระบวนการสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้	
จันทร์ที่ 9 ธ.ค.56 09.00-16.30 น.	การฝึกปฏิบัติสถานการณ์จำลองกระบวนการ สันติภาพ (Simulation on Peace Process)	<ul style="list-style-type: none"> Dr.Norbert Ropers ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี
อังคารที่ 10 ธ.ค.56 09.00-16.30 น.		
จันทร์ที่ 16 ธ.ค.56 09.00-16.30 น.	ประเด็นที่มีความสำคัญต่อการสร้างสันติสุข ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยสันติวิธีที่ นักศึกษาสนใจจะเรียนรู้ร่วมกัน (3)	
อังคารที่ 17 ธ.ค.56 09.00-16.30 น.	นำเสนอกิจกรรมการสร้างสันติสุขในจังหวัด ชายแดนภาคใต้ พิธีรับมอบวุฒิปัตร์	<ul style="list-style-type: none"> คณะกรรมการหลักสูตรและนักศึกษารุ่น 1